

עין משפט
גן מצוה

מו:

שלושה שאכלו פרק שביעי ברכות

מסורת הש"ס

(א) ומי שמתה טף מיד
ע"פ. (ב) שם (ג) והטריט של
כסלם וימשיכו בשלמה
ומת' ויר נגדון פרך
טקן. (ד) ומשפחה מיה היה.
(ה) לפי מ"ג פ"ג (ו) ופ"ג
היה שר ליה רבי חיילי.
(ז) ומלחמה לקמן
(ח) ויחיה כליה ממלח
(ט) ויחיה כליה ממלח
כבר פסקה קד: ד"ה טקן.
(י) וי' רש"א וי' מ"ג פ"ג
קמ"ג פ"ג ד"ג פ"ג.

גליון הש"ס

חוס' ר"ה חתכן וכו'. וליכ
מבדל. י"ל מן טעה לך
(ד"ה ט):

מוסף תוספות

א בחוס' ר"ה ש"ב.
ואע"ג דארי"ס לקמן ש"ב
שם שני מלכות וסבר
מדרייה וכו' מ"ה א"ו
מכ"ה אלא שמתוך ר"ה
מקום הלא אבינו מלמנו
וכו'. ב בחוס' ר"ה ש"ב.
הלא ח"ה חוס' המוס' ר"ה
וכי' לוקח כמפסח וש"ל
במפסח. ב בחוס' ר"ה
כחב. לדבר לחתוץ
מפסח למיחב כמסדר
ע"ה הש"י.

מוסף רש"י

והטוב והמטיב. אמ"ג
דמטיב למטה. ש"ה
המלך נכרת המון נכדון.
מטוב נכרתה לאפי' נכדון.
חשקן משום האיני נכדון.
וטוב הולך נכרתה ספול
ומלך (פ"ג ט"ו).
הנעל ידיו באחרונה.
כח' מה' מה' מה' מה' מה'
לכרת החון ומ"ג
ג. חיי"ה. ר' חיי"ה ל"ג
דקא מרתה. מה' מה' מה'
מלכותו לא מה' מה' מה'
למלך יחיי מה' מה' מה'.
בן ג' נולדו (פ"ג ט"ו).
וכו'. נ על מלך מה' מה'
נודי (ט). ע"ין בבב"ב
מוזנא קאמר לך. מלך
מלך לך כה"ה לך כה"ה.
שטעטל ידיו מה' מה' מה'
(ד"ה ט).

רב ניסים גאון

ש"א פ"ה רבמזון
היו מכדון זה את
זה ברמיזהו ל' זה ומכ"ה
כל אחד מהן מה שחב"ו
אמר ופי' דמסכת תנ"ה
וה' ה' ר' יוחנן בן חנני
היה קאי ב' קיסר אחי ליה
ההוא מינא עמא
דאדרינהו מאריה לאפיה
מיניהו אחי ליה אחי ידו
נטויה עליו אמר ליה ל'י
יחוש בן חנני מאי אחי
לך עמא דאדרינהו מאריה
לאפיה מיניה ומאי אחיות
ליה ידו נטויה עליו אמר
ליה ליהוה מינא עמא
אחיות ליה עמא דאדרינהו
מאריה לאפיה מיניה ומאי
אחיות לך לא ידענא אמר
בבא רלא רלא ידענא מאי
ליה מחנני יחייב (בב"ב)
אחיה יחייב קמיה מלכא
וקטלהו.

כבר נכרה הקמחה להכרזה שהרי כבר
פחה נכרעה להשוה. וכרעה להשוה שמע
אמת ויזכי אמת ואמונה שאע"פ שק"ש
מפסיק בימים אנכרות דלפניה כמוכה והוא
לה סמוכה להכרזה: הטוב

יש מהן שחוחם בהן בברוך ואין פותח בברוך
והטוב והמטיב פותח בברוך ואין חוחם
בברוך מכלל דברכה בפני עצמה היא ואמר
רב נחמן בר יצחק תדע דהטוב והמטיב לאו
דאורייתא שהרי עוקרין אותה בבית האבל
כדתניא (ב"מ) מה הם אומרים בבית האבל ברוך
הטוב והמטיב ר"ע ואמר ברוך דין האמת
הטוב והמטיב אין דין אומר לא אלא אימא
אף הטוב והמטיב מר וזמרא איקלע לבי רב
אשי איתרע ביה מלחא פתח וברוך "הטוב
והמטיב אל אמת דין אמת" ש"פוטם בצדק
לוקח במשפט ושליט בעולמו לעשות בו
כרצונו כי כל דרכיו משפט שהכל שלו ואנחנו
עמו ועבדיו ובכל אנחנו חייבים להודות לו
ולברכו גודר פרוצת בישראל הוא יגדור את
הפרצה הזאת בישראל לחיים ילהיבן הוא
חוזר רב זביד משמיה דאב"י אמר חוזר לראש
ורבנן אמרי למקום שפסק והלכתא למקום
שפסק: א"ל ריש גלותא לרב ששת אע"ג
דרבנן קשישי אתון פרסאי בצדכי סעודה
כקאי מיניינו בזמן שהן שתי ממות גדול
מסב בראש ושני לו למעלה הימנו ובזמן
שהם שלש גדול מסב באמצע שני לו למעלה
הימנו שלישי לו למטה הימנו אמר ליה ובי
בעי אשתעווי בהדיה "מתרין תרזי ויתבי
ומשתעי בהדיה א"ל שאני פרסאי דמחוי ליה
במחוג כיום ראשונים מדויבן מתחילין אמר
ליה מן הגדול ישב גדול וישומר ידיו עד
שנוטלין בולן א"ל לא לאלתר מייחז תכא קמיה
מים אחרונים מהויבן מתחילין אמר ליה מן
הקטן וגדול יתיב וידיו מוזהמות עד שנוטלין
בולן א"ל לא מסלקי תכא מקמיה עד דנמטי
מיא לבניה אמר רב ששת אנא מתניתא
ידענא דתניא "כיצד סדר הסבה יבזמן שהן
שתי ממות גדול מסב בראש ושני לו למטה
הימנו בזמן שהן שלש ממות גדול מסב
בראש שני לו למעלה הימנו שלישי לו למטה
הימנו ימים הראשונים מתחילין מן הגדול
המים אחרונים בזמן שהם ה' מתחילין מן
הגדול ובזמן שהם מאה מתחילין מן הקטן
עד שמיגיעים אצל ה' והחורין ומתחילין מן
הגדול ולמקום שמים אחרונים חורין לשם
ברכה חוזרת מסייע ליה לרב דא"ר חייא בר
אשי אמר רב "כל הנוטל ידיו באחרונה
תחלה הוא מוזמן לברכה רב ורבי חייא הו
יתבי כסעודתא קמיה דרבי אמר ליה רבי
לרב קום משי ירך חזייה דקא מרתת אמר
ליה" בר פרחי עיין בברכת מוזנא קאמר לך
ת"ר אין מכדון לא כדרכים ולא כגשרים
ולא

והטוב והמטיב. וא"ת ואמאי פותחת נכדון והלא סמוכה
להכרזה היא יש לומר דמתקנה בפני עצמה (היא)
כשכיל הרוני ביתר"ס וא"ת אמאי אינה חוחמת נכדון וי"ל משום
דקרה היא רך שמתקו לאחר ק" שגם מלכות ושגם גמולות ושגם

לשנים וממתין לאחרים עד הן והיכן
חוזר לאחר שגמולתו רענן אמרי
למקום שפסק והלכתא למקום שפסק
ותימה דל"כ היכי הלכתא למקום
שפסק אחרי שאלך אחר קך פשיטא
דיחורין אפילו להון דהא הון דאורייתא
ע"כ ז"ך לומר דקאי אהא דאמרין
למלך דהמנכך אומר נכדך שאלכנו
משלו והמסקין עונים נכדך שאלכנו
משלו ונכדונו מיית ליה הון חוזר
המנכך לאחר שיענו המסקין חוזר
למלך שהמנכך חוזר ואומר נכדך
שאלכנו משלו ונכדונו מיית ונכדן
אמרי למקום שפסק שזמנך נכדך
שאלכנו משלו וכן הלכתא והר"מ
מאייביר"ג פירש דקאי אשגסא שאלכנו
ישא אחד מהם לשוק קוריאם לו
וזמנתי עליו ולעיל נמי הכי פירושו
עד היכן מקום וימון שזריך להו לאחור
אחד דקרו ליה ועני עד נכדך ומכאן
ואילן ילך לדרכו ואינן דריכיס
האחרים עוד לנירופו והכא נתי
לאחור מן השוק ליהיך הוא חוזר
למקום שפסק דהיינו למר מהון
ואילן "ולמר מנכדך והשפא יחיא דלא
קשה מהון שהרי לא י'סבר בינמיני:
בר' וזמרא איקלע לבי רב אשי
איתרע ביה מ"חאה. וכזומיה
קיימא לן והכי מנכרין בא"י אמ"ה
האל הטוב והמטיב אל אמת דין
אמת שופט שגט וקוח כשפסע
ושליט כמעשי ואמנע עבדיו ועמו
ובכל אמנעו מייעין להודות לו ולברכו
גודר פרוצת בישראל הוא יגדור פרוצת
זאת ונעלתי הימנו האכל שכתוב
למים ולשגסו הכחמן הוא ימלך
עליו ועולם ועד וגו' ופירש דה"ג
דאין לומר כמעט דקיימא לן דפי'
נמה נמה יזכא (דף נ"ה): דיש
מיסה נלא חטא יש יסורין נלא עון
ומיזה נכך אין למקוח: בזמן שהן
שתי ממות גודל מסב בראש שני
צ"ו כשפלה הימנו. דהיינו כלפי רלאו
שמסב על המטה דרך שמאל ולמטה
מקרי דרך מרגלותיו דהיינו מימינו
וכזה מדקדק רב ששת דאס כן נתי
גדול למקום כפשוטיה: כשמדבר עם
השני יתיב כשפלה הימנו ולקמן
כמתניתא גרס גדול מסב כראש השני
למטה הימנו חזו כלפי מרגלותיו

רבינו חננאל

חזו רבנן מהו אמר כבית
האכל אף הטוב והמטיב ר'
עקיבה אמר רבין אמר
וקיימא לן רב זמור
דאמר לא אמר דין אמת
נותן בצדק ולוקח במשפט
(שופט) [לעיל] עבדתי
לשמינו בו כרצונו והכל
שלו ואנחנו נכדו עבדיו
חייבין אנו להודות לו
ולברכו. ואף על כן קיימא
לן הילכתא כרב ששת
באישורו ובכחות אישורו
אינו [ולכתא כרב נחמן]
חזו דקאי טעמיה כזמנא.
וחוב מרסא אביעא לן
ליהיבן [הוא] חוזר המנכך
ברכת הימנו, ואמר רב זביד
חזו לראש פי חזו
ומחילין לברכו שאלכנו
משלו ונכדונו מיית ברוך
אחיה: הלאה מן העולם
הון את כול'. ורבנן אמרי
למקום שפסק. מלומי אפי'
אמר נכדך אלא ברוך
שאלכנו משלו וכו'.
ואסיקנא למקום שפסק.
שפס מנה הילכתא כרב
נחמן. פירוש כמבואר מוח
[לן] ה"ה באבכתורי. ולכ"ה
כל דבריהם ברזו לן. ריש
(מקיש) [גלותא] היה נוהג
כבריה שפסחה ברוך
המסריהו ובריה ברוך
הס. מנהו פריסיה בזמן
שיש עם מוכדוים שוארין
למטה הגדול מיסב בראש
והשני לימינו וזה הוא
למעלה ממנו. הגדול יושב
שליטה ממנו. הגדול יושב
למעלה שני לו למטה
הימנו שלישי לו למטה
הימנו.

מלפני הגדול עד שיגיעו המים לחמשה שאלנו: וחזורים ומסחילין מן
הגדול. וטעולין שלחן מלפניו: למקום שמים אחרונים חזורים.
כשמגיעים לחמשה אס נעל הגדול הוא מנכך ואס לזה לאחר ליעול קודם
לו הוא מנכך: הטעול ידיו באחרונה מפלס. אוחו שטעל כמתלה החמשה
אחרונים קורא תחלה באחרונה: אין מכדון. לומר היה אהה
קודם: לא כדרכים. הולכי דרכים לומר לגדול הימנו לך לפני:
ולא

ואם מימינו ולא לא מתרחק יחסי כי בעי לשפטיה נכדי שני:
אין מכדון וכו'. וא"ת הא אמרין כשבת נפ' נמה כמה (ד' נא):
לוי ורב הונא בר חייה הו קא אזלי באורחא קדמה חמריה
דרכ הונא למתחל דלוי בעי רב הונא לאפוקי מדעמיה דלוי כו' אלמלא
מכדדים כדרכים וי"ל כשילאו לדרך כחמד מכדון כדרכים אלל אס כל
אחד ילך לדרכו ופענו זה בזה ואיער להם דרך למקום אחד אין מכדדים:
אין